

Publieke samenvatting voor het Belgische Operationeel Programma “Vooruitziend en voortvarend” binnen het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij, als onderdeel van het jaarverslag 2019.

1. Identificatie van het jaarlijks uitvoeringsverslag.

CCI	2014BE14MFOP001
Titel	Vooruitziend en voortvarend
Versie	4.0
Verslagjaar	2019
Datum van goedkeuring monitoringscomité	24/06/2020

2. Overzicht van de uitvoering.

Het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij is het structuurfonds specifiek gericht op de ondersteuning van de visserij- en aquacultuursector binnen het bredere marien/aquatisch milieu. Elke lidstaat moet in een operationeel programma, de prioriteiten en uitvoeringsmodaliteiten vastleggen voor de periode 2014 tot 2020. Uitgebreide informatie en referentiedocumenten zijn terug te vinden op:

<http://lv.vlaanderen.be/nl/visserij/subsidies-visserij>

<https://agriculture.wallonie.be/feamp>

http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/emff/index_nl.htm

Het Belgisch Operationeel Programma (OP) werd goedgekeurd op 02/12/2015 bij uitvoeringsbesluit van de Commissie C(2015)8766. Dit beslaat twee grote deelprogramma's waarbij Vlaanderen zich richt op de visserij/aquacultuur en het marien milieu terwijl dit voor Wallonië puur de aquacultuur binnen het aquatisch milieu betreft. De activiteiten onder het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) verliepen vlot en efficiënt tot dusver en eind 2019 is de transitie naar de tweede helft van de werkingsperiode resoluut ingezet. Daarvoor is het operationeel programma gewijzigd op basis van de meest recente monitoringsgegevens en evaluaties. Covid 19 zal ongetwijfeld een grote impact hebben op het verdere verloop van het programma maar ook rond de Brexit bestaan nog grote onzekerheden.

175 projecten zijn inmiddels goedgekeurd en volop in uitvoering gebracht, waarvan respectievelijk 150 en 25 in Vlaanderen en Wallonië. Deze acties, verspreid over diverse maatregelen en unieprioriteiten, omvatten meer dan 70% van de beschikbare financiële enveloppe voor de werkingsperiode 2014-2020. In aanloop naar de tweede helft van de implementatie werd de tussentijdse evaluatie van het Operationeel Programma ingepland. Samen met de evaluatie volgens het performantiekader en de reguliere monitoring van de resultaten en doelstellingen, vormde dit een solide basis voor de verder optimalisatie van de strategie en de overeenkomstige mijlpalen. Daarvoor werden twee programmawijzigingen goedgekeurd respectievelijk bij C(2019)2895 en C(2019)8909.

In 2019 kwam het Monitoringscomité (MC), het belangrijkste overlegplatform inzake de structurele organisatie van het EFMZV-apparaat, samen op 23/05/2019. Naast de vaste agendapunten zoals de wijzigingen aan het OP, het jaarrapport 2018, de stand van zaken en resultaten van evaluaties, kwam ook de opmaak van het volgende fonds aan bod, namelijk het Europees Fonds voor Maritieme Zaken, Visserij en Aquacultuur (EFMZVA). België neemt hierin een proactief engagement en zal de uitwerking van dit nieuwe programma voor de periode 2021-2027 starten via uitgebreide consultatierondes met de diverse stakeholders.

De klankbordgroep organiseerde, op 12 juni te Brugge, het algemeen evenement rond de implementatie van het EFMZV-programma. Voor de Europadag rond de ESI-fondsen was dit jaar Oostende verkozen als locatie en dit op 11 mei. Oostende als prachtige kuststad met een uitgebreide mariene site inclusief een vissershaven, vormde een echte troefkaart voor het EFMZV.

Eind 2019 werd circa 46 milj (67%) van de middelen vastgelegd, 24 milj (35%) uitbetaald aan de begunstigden waarvan 21 milj (31%) gecertificeerd naar de EU. Inclusief de prefinancieringen heeft België cumulatief 14,5 milj (35%) van het voorziene EFMZV-budget ontvangen. Al deze financiële indicatoren duiden op een goede werking en scoren zeer goed binnen hun Europese context.

Vlaanderen en Wallonië hebben gedurende deze eerste programmaperiode een uitgesproken traject afgelegd richting de doelstellingen 2023. Dit is een verderzetting van de continue transitie volgens de objectieven van duurzame, slimme en inclusieve groei. Hierbij staan niet enkel de sectoren en hun producten centraal maar ook het leefmilieu waarbinnen zij actief zijn. Vlaanderen benadrukt het belang van veiligheid en moderne toepassingen aan boord. Daarnaast is ook ingezet op verbeterd comfort of communicatie met de thuiswereld. Uiteraard betekent dit ook investeringen die de algemene energie-efficiënte verbeteren en die daarmee ook bijdragen aan de klimaat- of CO₂-doelstellingen.

Innovatie en kennisopbouw staan hoog op de prioriteitenlijst. België heeft uitstekende kenniscentra waar stakeholders en onderzoekers samen de uitdagingen aangaan rond verbeterd vistuig, hogere overlevingskansen voor de niet-economische fractie, verkleinen van de ecologische impact, enz. Die kennisontwikkeling is ook aanwezig in de aquacultuursector waar onze bedrijven inzetten op hightech- en nicheproducten.

Wallonië focust op de algemene ontsluiting en ontwikkeling van het ecosysteem waarbinnen de productie van voornamelijk forel en zalm plaatsvindt. Vrije circulatie van vis(soorten) vormt dan ook de kern van hun actieplan waarbij stelselmatig de hindernissen op de waterlopen overbrugd worden door onder meer het gebruik van vistrappen. Het soort vistrap dat aangelegd wordt, hangt af van de specifieke omstandigheden op elke locatie en is het resultaat van een uitgebreide voorstudie. Als voorbeelden wordt de vistrap bij Pont à Lesse weergegeven.

De vistrap bij Pont a Lesse is specifiek ontworpen voor :

- Snelstromende rivier
- Hard gesteente en beperkte ruimte
- Veiligheid prioriteit
- Hoogteverschil 1,2 meter
- Interne hoogteverschil van 20cm (6*20)

Passé à poissons de Pont à Lesse

Vous êtes devant la passe à poissons de Pont à Lesse

Pourquoi une passe à poissons ?
De nombreux obstacles, comme des barrages, empêchent la libre circulation des poissons dans les cours d'eau et les bloquent dans leur migration vers leur habitat naturel. Pourtant, ces obstacles sont essentiels pour leur reproduction, leur nourrissage ou leur protection.

Le savez-vous ?
Le salmon truit dans un ruisseau peut gagner la mer sans grande difficulté, mais il ne peut pas franchir les barrages pour se reproduire. L'énergie des poissons de la mer est utilisée pour grimper. Elle est utilisée de la mer aux lagunes, vers les Canaries, pour se reproduire.

Certains espèces, comme les saumons ou les truites, arrivent à sauter hors de l'eau pour remonter des chutes d'eau de 50 cm à un mètre de hauteur, mais la plupart des poissons sont incapables de sauter ou de remonter un courant fort.

La passe à poissons est une solution pour aider les poissons à franchir ce qui constitue un obstacle pour eux.

Comment fonctionne la passe à poissons ?
Le barrage de Pont à Lesse crée une chute d'eau de 1,20 m de hauteur. Une partie de l'eau est déviée vers la passe à poissons aménagée pour permettre aux poissons de contourner le barrage.

La passe à poissons est composée de 6 bacs en profondeur croissante et isolés les uns des autres par des parois de barrage. De la centrale hydroélectrique sont tirés les 6 passes, chute d'eau de 20 cm de hauteur. Le passage dévie le courant d'eau sortant de la passe pour le guider vers l'entrée de l'ouvrage et remonter la passe à poissons à contre courant.

A quoi sert le barrage ?
Le barrage permet de dévier une partie de l'eau sur 1,5 km en aval vers une centrale hydroélectrique de 300 MW. L'ouvrage est des bacs situés en dessous de 50 mètres.

Aidez-nous à préserver la rivière, ne touchez pas à la passe à poissons ! Merci

Info : SPW
Direction des Cours d'Eau non navigables, District de Namur
Mail : dcen.dce.dg@spw.walonia.be

Mer - Zee

Bassin de la Lesse
Het Lessebekken

Walonie

Vous sommes ici
We zijn hier

Passé à poissons aménagée
Aangepaste vissius

Schéma de la passe à poissons
Schematische voorstelling van de vissius

Poissons caractéristiques de la Basse Lesse
Vissen die typisch voorkomen in de Lage Lesse

Anguille européenne Europese paling	Bachet Bachet	Brochet Brochet	Truite faine Bachet
Cherise rouge Rode kers	Ombre commun Haggen	Saumon atlantique Atlantische zalm	Chabot commun Kruisbek

De vispassage van Pont à Lesse

U bevindt zich voor de vissius van Pont à Lesse

Waarom een vissius?
Het met obstakels, zoals bijvoorbeeld een stuwdam, belemmeren de vrije afstroming van vissen en veroorzaken en verstoren hun migratie naar hun natuurlijke habitat. Hoewel zij de vispassages essentieel voor hun voortplanting.

Wist u dat ?
De zalm wordt getrokken in een beekje en dan naar zee zwemt om te groeien? Daarna kan hij terug naar zijn geboorteland om zich voort te planten.
De paling maakt de omgekeerde beweging van de zee naar een beekje om uit te groeien tot aan volwassen paling, waarna hij naar zee terugkeert om zich voor te planten.

Sommige soorten, zoals de zalm en forel, kunnen uit het water springen om een obstakel van 50 cm tot een meter hoog te overwinnen, maar de meeste vissen kunnen niet springen of liggen aan sterke stroming in overmaat.

Met behulp van een vissius kunnen vissen het obstakel overwinnen.

Wat werkt de vissius?
De stuwdam van Pont à Lesse vormt een obstakel van 1,20 m hoog. Een deel van het water wordt afgeleid naar de vissius die bestaat uit zes bacs om vissen te helpen de dam te oversteken.

De vissius bestaat uit 6 bacs van elkaar gescheiden bescane die in hoogte verschillen, zodat het hoogteverschil van de stuwdam voor de waterschermers wordt opgedrukt in 6 kleine obstakels van 20 cm hoog. De vissen detecteren de stroming die uit de bacs komt en de hen naar de richting van de bacs leidt. De vissen helpen hen om obstakels te overwinnen.

Waarvoor dient de stuwdam?
De stuwdam levert een deel van het water 1,5 km stroomafwaarts af naar een waterkrachtcentrale van 300 MW. Het equivalent van de jaarlijkse elektriciteitsproductie van 30 huishoudens.

Help ons de rivier te beschermen / gelieve de vissius intact te laten / Dank u

Info : SPW
Direction des Cours d'Eau non navigables, District de Namur
Mail : dcen.dce.dg@spw.walonia.be

Het monitoren van de visserij-activiteiten steunt op waardevolle data omtrent het mariene ecosysteem en de diverse visstocks waarmee onze visserijsector naar de markt trekt. Kwaliteit, hygiëne en hoogwaardige visproducten vormen de kernwaarden van het verse aanbod dat dagelijks beschikbaar wordt gesteld. Het EFMZV ondersteunt dit alles via de dataverzameling (ILVO) en de visserijcontrole (Dept. LV). De Rederscentrale als producentenorganisatie, neemt het voortouw met de uitvoering van een jaarlijks productie- en marketingplan. Promotie, korte keten, horeca en degustatie maar ook productontwikkeling zijn dan weer de speerpunten van de unieprioriteit rond afzet en verwerking. De VLAM vormt hierin de overkoepelende partner bij de uitrol van al deze interessante initiatieven (<https://www.vlaanderen.be/vlam/>, ook culinaire webpagina's). De maatregel voor verwerking werd inmiddels opgeschort vanaf de blokperiode startend op 16/04/2019 gezien de volledige opname van het voorziene budget.

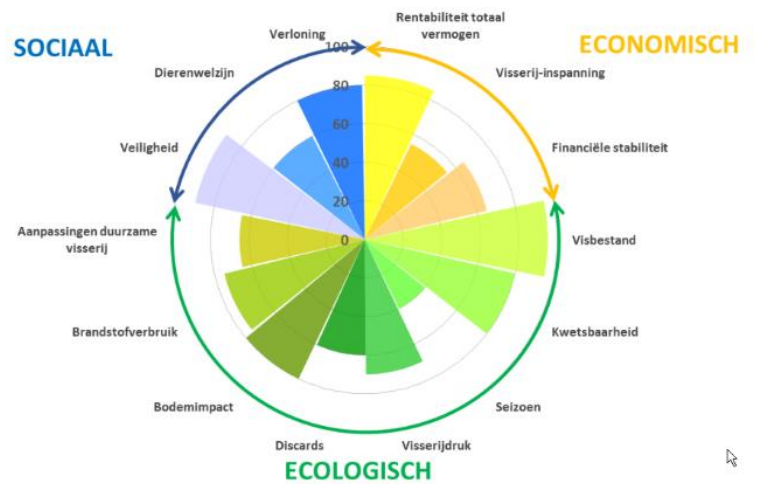
Het EFMZV zet ook sterk in op communicatie naar zowel de stakeholders als het brede publiek. Via verschillende Vlaamse informatiekanalen komen de visserij en aquacultuur, en meer specifiek de projecten gesteund door het EFMZV, aan bod zoals bijv. het Vlaams infocentrum land- en tuinbouw (VILT, <https://www.vilt.be/>) en PlattelandsTV. Ook de samenwerking met regionale televisiezenders zoals Focus/WTV verhoogt de informatie en zichtbaarheid naar de consument. Uiteraard blijven ook de reguliere kanalen up-to-date. De website van het Departement Landbouw en Visserij met onder meer een [webpagina](#) rond collectieve initiatieven, het infoblad van de Rederscentrale (<https://rederscentrale.be/infoblad/>) of de webstek van het onderzoeksinstituut ILVO (<https://www.ilvo.vlaanderen.be/>) bieden samen uitgebreide aanknopingspunten voor verder informatie.

Het project "Visserij Verduurzaamt", de erkenning van de Belgische rederijen en visproducten die steunt op de "Valduvis"-duurzaamheidsster, is sterk uitgebouwd en klaar voor een volgende versnelling. Nu de transparante tracerings- en beoordelings- van alle visproducten die op de veilklok verschijnen in de Belgische visafslagen is ingeburgerd, kan de verdere uitrol naar de markt ingezet worden. 2019 betekent hierin een kantelpunt naar de volgende ontwikkelingsfasen voor de komende jaren. De Valduvis-tool, ontwikkeld door het ILVO, meet de duurzaamheid van de visserijactiviteiten op ecologisch, sociaal en economisch vlak en maakt deze zichtbaar aan de hand van deze duurzaamheidsster. Alle Belgische rederijen en vissersvaartuigen samen stappen mee in dit verhaal onder impuls van de Rederscentrale en in samenwerking met de visafslagen te Nieuwpoort, Oostende en Zeebrugge.

Wie volgende logo's of schema aantreft, kan er dus op vertrouwen een evenwichtig en duurzaam kwaliteitsproduct in handen te hebben.

De VALDUVIS-duurzaamheidsster

Kortom, de mogelijkheden die het EFMZV aanbiedt ter ondersteuning van de visserij en aquacultuur zijn breed en divers. Een gezonde economische activiteit met eerbied voor het milieu en zorg voor de toekomstige generaties, dat is de ultieme waardemeter voor het Gemeenschappelijk VisserijBeleid (GVB). Vlaanderen sluit hierop aan onder de slagzin: Vooruit voor (h)eerlijk voedsel in Vlaanderen ! Het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij verwelkomt dan ook alle acties die hiertoe kunnen bijdragen onder één Belgisch programma getiteld "Vooruitziend en voortvarend".